

Interjú Tőkés Lászlóval, a Királyhágó-melléki reformátusok püspökével

- Püspök úr, engedje meg, hogy a Magyar Fórum nevében gratuláljak az eredményhez, Ön az Európai Unió parlamenti képviselője lett. Mely sorskérdéseket tartja megkerülhetetlennek az európai parlamenti munkájában?

- Mivel a határmódosítás útja nem járható - ez a különbség az I. világháborút követő időszak és a II. világháborút követő időszak között - egy alternatíva maradt számunkra: a közösségi önrendelkezés, a korlátozott nemzeti önrendelkezés Románia határain belül. Ez az ügy közvetlenül az 1989-es fordulat után előtérbe került, de az RMDSZ vezérkarának segédletével sikeresen le tudták szerelni. Ma ennél alább nem adhatjuk.

A 89 óta eltelt időszak erdélyi politikatörténete úgyis megírható, mint az autonómia kudarcának, leszerelésének, eltérítésének, kisiklásának a története. Ezért jött létre az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Székely Nemzeti Tanács, ezért alakult meg a két autonómiatanács és ezért vált szükségessé elsőrenden, hogy az európai parlamenti választásokon induljak. Ez a cél lebegett a szemük előtt azoknak a szervezeteknek, melyek felkértek, hogy vállaljam el a jelöltséget és amelyek végigcsinálták velem a kampányt. Véleményem szerint a támogatottságom és a megválasztásom is elsősorban ennek a központi fontosságú ügynek köszönhető.

- Püspök úr, megdőlt a Markó-féle doktrína, miszerint csak az RMDSZ létezik Erdélyben?

- Igen, habár még nem akarják beismerni, de már rég kifeslett a ruha, régóta látjuk, hogy a király meztelen. Most végképp nyilvánvalóvá vált, hogy nem tartható fenn a romániai egypártrendszer. Én egyszerű magyar emberként szégyellem, hogy Romániában a posztkommunista egypártrendszer utolsó letéteményese a Romániai Magyar Demokrata Szövetség, így hát ezt szem előtt tartva a vasárnapi európai parlamenti választás magyar vonatkozású eredménye méginkább felértékelődik. Úgy érzem - személyemtől függetlenül -, hogy ez a választás csak a 89-es változáshoz hasonlítható. Ha elmondhatjuk, hogy 89-ben megdőlt a román kommunista diktatúra, akkor ennek az analógiájára hadd tegyük hozzá, hogy 2007. november 25-én megdőlt az RMDSZ által megtestesített romániai magyar egypártrendszer.

- Mi a véleménye arról a választásokkal kapcsolatos RMDSZ-nyilatkozatról, miszerint a székelyek nem értik a politikát, a székelyek nem látják a fától az erdőt.

- Ilyet mert valaki mondani? Én nem ismerem ezt a nyilatkozatot. Ez egy badarság. Ha ez elhangzott, akkor ez a Székelyföld arculcsapása. Ez leplezetlenül fejezi ki az RMDSZ amiatti dühét, hogy kicsúszott a lába alól Székelyföld.

- Ön első nyilatkozataiban megegyezésre szólította föl leendő RMDSZ-es képviselőtársait. Kapott valami visszajelzést?

- Mi Erdélyben mindig azt hittük, hogy a szembenállás a nemzeti oldal és a másik oldal között nem olyan erős, mint Kis-Magyarországon, mert abból a feltételezésből indultunk ki, hogy a román többségi elnyomással szemben a magyar politikai táborok, az erdélyi magyar politikai táborok közelebb állnak egymáshoz. Azonban megrökönyödéssel kell tapasztalnunk, hogy a szembenállás itt sem kevésbé gyenge, ennek tulajdonítható, hogy még most, a választás után sem mutat az RMDSZ hivatalos vezetősége nagyobb hajlandóságot a tárgyalásra, az egyeztetésre, mint annak előtte. A vezetőség hosszú évekig hajthatatlan volt, nem állt szóba senkivel. Azután augusztusban, amikor érzékelte a tévesztését, taktikából tárgyalóasztalhoz ült, de a kampány megszakította a tárgyalást. Rögtön a választás után azzal a javaslattal éltem, hogy üljünk tárgyalóasztalhoz és alakítsuk ki az erdélyi magyar összefogás feltételeit és készüljünk fel együtt a brüsszeli érdekképviselőre. Meglepetésünkre visszautasításra talált ez

az ajánlat, sőt az RMDSZ minthogyha belefelejtkezett volna a választást megelőző negatív kampányba, tovább folytatja a lejárató propagandáját. Úgy tűnik, addig nem lesz tárgyalás, megegyezés, összefogás, amíg a mostani vezetőség áll az RMDSZ élén.

- Kinek áll érdekében, hogy ezeket a tárgyalásokat megakadályozzák?

- Igen, ez a kérdés jogos, mert ilyen jó előfeltétel a megegyezésre, ilyen kiegyensúlyozott alkupozíció soha nem volt az elmúlt évtizedben. Ennek ellenére visszautasítják. Úgy tűnik, hogy külső vezérlés hatása alatt ilyen visszautasító az RMDSZ.

- Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy az RMDSZ-nek voltak ideiglenes képviselői Brüsszelben. Hogyan végezték a munkájukat? Tudunk-e róla valamit?

- Ezért is siettettem a tárgyalások elkezdését, mert ideiglenes képviselőink gyászosan szerepeltek Brüsszelben. A kampány során minden helyszínen végeztünk ad hoc közvélemény-kutatást. Szinte sehol nem ismerték a három képviselő nevét. A legtöbb helyen nem is tudtak róla, hogy már jó két éve ott található a brüsszeli Európai Parlament padjaiban. Ez is arra készítetett, hogy ha mi tényleges munkát akarunk végezni Brüsszelben, akkor meg kell keresni az RMDSZ-képviselőket, nehogy ugyanaz történjék, mint a megelőző években. Főképpen ne menjünk egymással szembe. Könnyű belátni, hogy ha az RMDSZ képviselői folytatják ezt a semmittevést, akkor az nagymértékben megnehezíti az én munkámat, aki azzal a feltett szándékkal utazom ki Brüsszelbe, hogy minél tevékenyebb legyek, minél többet tegyek az erdélyi magyarságért.

- Hogyan viselkedtek Önnel a pártok?

- Az RMDSZ viszonyulása mélységesen antidemokratikus volt. Az egypártrendszeri reflexeknek tulajdoníthatóan nem tudták elképzelni, hogy valaki induljon rajtuk, az ő jelöltjeiken kívül. Ez bizonyos fokig érthető, mert 17 évig kisajátították a magyarság képviseletét, és az egypártrendszer szellemében senkit nem engedtek a politikai és közéletben labdába rúgni. Viszont amikor demokratikus versenyhelyzet alakult ki, akkor eleve megkérdőjelezték az indulásom jogosultságát, keresztbe tettek, lejárató kampányt folytattak. A választási folyamat ellenőrzése terén is mindent megtettek, hogy csalhassanak. Mással nem tudom megmagyarázni, hogy miért emeltek óvást a megfigyelőink ellen például Bihar és Szatmár megyében. Nem engedték, hogy részt vegyenek a választóközetekben, és mindenütt kitaláltak mindenféle adminisztratív akadályoztatást. Ez a magatartás őket minősíti.

Amikor az államelnökhöz és az illetékes hatóságokhoz fordultunk, hogy biztosítsák az egyéni jelöltnek azt a jogát, amit minden párt élvez, azt a demokratikus jogát, hogy a választási folyamatban részt vehessenek a megbízottai, megfigyelői, urnabiztosokat küldhessen, óvási jogával élhessen, akkor ezt - egyedül nálunk - visszautasították és az RMDSZ is leszavazta a módosító indítványt, amelyet egyébként az RMDSZ-es Toró T. Tibor parlamenti képviselő terjesztett be a román parlamentben.

- A Kárpát-medence magyarlakta területén ez idáig nemzetmegtartó ereje volt az egyháznak, az anyanyelven elmondott imádságnak. Most, hogy Románia is tagja az EU-nak, nem kell-e tartani óhatatlanul is a betüremkedő globa-lizáció veszélyeitől?

- Ez már kezdettől fogva érzékelhető. Ennek a fajta vallási sokszínűségnek, amit eufémizmus sokszínűségnek neveznem, inkább egyfajta vallási liberalizmusnak, másfelől vallási individualizmusnak ti-tulálhatunk, ennek hatásai, hullámai áradnak el egész Erdélyben.

Egyébként az egész román társadalomban. Nagyon nehéz védekezni ellenük, mert a különböző vallási szekták és csoportok olyanképpen exportálják tanaikat és önmagukat, mint ahogy a nyugati világ az áruját. Az áru dömpingjével árasztják el a volt kommunista országokat. Ezek a hatások megjelentek már a református egyházban is. Az egyház hitvallásos rendjét támadják

ezek az irányzatok, és bizony éppen azt a népegyházi kohéziót és hitvallásos erkölcsi erőt gyengítik, amely képessé tette egyházunkat arra, hogy a legsötétebb diktatúra, az ateista kommunizmus idején is ellen tudjon állni és meg tudja védeni önmagát és népünket.

- Ön még korábban csupán egyszer indult választásokon...

- Soha nem akartam politikai pályára lépni, ezért nem méretkeztem meg többször. Viszont én mindig akkor mentem bele mélyebben a politikába, amikor ez különös kihívást jelentett számomra. Nem kell magyaráznom, hogy 89-ben miért álltam ki. Az történt, hogy amikor olyan helyzet alakult ki, akkor a Ceausescu-éra végén, hogy ha mi nem szólalunk meg, akkor a kövek szólalnak meg. Ez megkerülhetetlen helyzetet jelentett. Most megint egy olyan helyzet alakult ki, ezt tovább nem lehet tűrni. Ha engedjük, hogy elmenjen az utolsó vonat és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség teljesen bebetonozódik a hatalomba és végképp a szőnyeg alá seprik az autonómia ügyét és kipipálják Európában a romániai magyarság kérdését, akkor bajosan lehet újból alkalmat találni arra, hogy fordítsunk a magyarság sorsán. Mert az erdélyi magyarság mindenféle túlzás nélkül végveszélyben forog, továbbra is. Ezt hivatott elpalástolni az RMDSZ sikerpropagandája. Ez a helyzet olyan kihívást jelentett, amikor azt mondtam, hogy nem nézhetem tovább. Sokat vívódtunk és arra a következtetésre jutottunk, hogy nekem talán esélyem lehet arra, hogy elnyerjem az európai parlamenti képviselőséget. Ebből kiindulva erre a helyzetre való feleletként és ebből a következtetésből kiindulva vállaltam a megmérettetést.

- És hogyan tovább?

- Két lovat nem lehet egyszerre megülni, az egyház törvényei szerint gondoskodni kell a püspöki tisztség betöltéséről.

- Elképzelhető ezek után, hogy esetleg erdélyi magyar koalíció pártja is létrejöhet, párttá alakulhatnak?

- Nem szeretnék ennyire előre menni, nyilvánvaló, hogy a demokratikus plura-lizmust be kell vezetni az erdélyi magyar életbe. Mint mondtam, én 25-ét az erdélyi magyar egypártrendszer bukása napjának tartom, innen kell továbbmenni, a magyar politika és közélet teljes reformjára van szükség. Ezt augusztusban úgy fogalmaztuk meg, hogy a magyar politikai és közéletben rendszerváltozásra van szükség. Míg egyfelől az európai parlamenti képviselőről szól a történet, másfelől van ennek egy belpolitikai hozadéka, és pedig, hogy a rendszerváltozást véghez kell vinni. Szemmel látható, hogy az RMDSZ ennek teljes erejével szembeszegül. Ezt bizonyítják a választás utáni megnyilatkozásai, a tárgyalások visszautasítása. Nem eszik a kását olyan forrón, ahogyan tálalják. Biztos vagyok benne, hogy be fog következni a változás.

- Püspök Úr, hogy élte meg a magyarországi kormányoldaltól érkező rágalmakat?

- Nem ismerem eléggé közről ezeket a rágalmakat. Az biztos, hogy az SZDSZ és az MSZP Markó Béláéknak kampányolt, és még a nagyszebeni román-magyar kormányulást is úgy időzítették, hogy az RMDSZ kampányát támogassák. A szentírás dialektikája szerint a jó Isten még a rosszat is javunkra fordíthatja. Ebben az esetben javunkra fordult az SZDSZ, az MSZP és a Gyurcsány-kormány Markó-párti kampánya, mert az emberek éppen ebből alkothattak tiszta képet arról, hogy a néppárti tagságában tetszelgő RMDSZ tulajdonképpen a másik oldalról kapja a támogatást: jobbra jelez és balra hajt. Ez végül is jóra fordult. Örömdetesnek tartom viszont, hogy Szili Katalin házelnök nevében máris jókívánságait fejezte ki az elnök asszony kabinetje és a kabinetfőnök személy szerint közölte velem, hogy ettől a naptól fogva én is a romániai magyarság legitim képviselőjének számítok. Ez ideig ugyanis mindig azzal érvelt a Gyurcsány- és a Medgyessy-kormány is, hogy egyetlen legitim képviselője a magyarságnak az RMDSZ. Előbb-utóbb szembe kell nézniük a valósággal.

- Számunkra kezdettől fogva nyilvánvaló volt, hogy a magyarság képviselétét Ön látja el szívvel

Gratulálunk!

Írta: Oláh János

2007. november 29. csütörtök, 09:49 -

és ésszel. Fogadja még egyszer jókívánságunkat, köszönjük, hogy időt szakított ránk.